

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 14.

V Mariboru 7. aprila 1870.

Tečaj IV.

Novo poravnanje.

Z odhodom Poljakov in Slovencev so tedaj — tandem ali quando — vsi slovanski zastopniki zapustili ta december-ski zbor v Dunaju, ki so ga že tudi nemški Tirolci zapustili in kojega Čehi nikdar niso obiskali. Tako tedaj pada ali pade ta državna sestava, ki si je za geslo zapisala, Slovane k steni pritiskati, sestava, ki so jo 1867 Beust in nemška svojbina tako ponosno začeli in še pred 2 mesecema po odstopu spravljalnih ministrov tako ošabno dokončati obljubili.

Kakor še državni zbor zdaj obstoji, če še obstoji, ne more za posamezne dežele niti v Avstrijsko-Ogersko delegacijo voliti, tako je postal nemogoč. Pa kako bi tudi mogel obstati, če zastopniki zastopajo očitno mesto 19 le 4 milijone stanovnikov. Če je zbor nemogoč, so tudi ministri nemogoči, kateri so iz tega zbora se porodili, in Avstrija potrebuje novih ministrov in novega zbora, ministrov, ki bodo spravlo med narodi, in to med vsemi narodi pospeševali, zbora, ki bode zastopal vse dežele in narode brez domišljije. Prišla je tedaj nova doba novega poravnavanja.

Koliko krat se že v Avstriji poravnava? Celo Avstrijsko prašanje je poravnavanje z narodi in deželami. Kdar se vlada poravnava z vsemi deželami in narodi, in vsi narodi med seboj do zadovoljnosti in do pravice, onda bo Avstrija mirna in močna, dotlej pa je notrajni nemir ali celo obsadno stanje, kakor je bilo na Českem ali še celo vojska, kakor je bila v Dalmaciji.

Dokler je nad Avstrijo vladal samodržni vladar, ležala je nad vsemi narodi železna roka sile, in bil je mrtvaški molk in potuhnen red. Al vsaka sila do vremena, pravi pregovor. Tako so državni dolgovi in vojna zguba strik okove samodržnosti in poklicali so se narodi v poplačo dolgov in zarad samovarnosti v posvete in v postavodajo. Ali tudi narodi so zvitni in samopridni in hočejo nad drugimi narodi vladati, dokler se drugi pusté. Nemškemu narodu je služila šolska omika, uradništvo, večja premožnost, plemstvo, posebno pa vlada s krivičnim volilnim redom, da so se spravili Nemci na sedlo in hoteli zapovedavati vsem drugim narodom. To je bila februarška ustava, s katero so vladali Nemci. Bila je to prva poravnava med Nemci in vlado.

Ker pa je Nemcev v Avstriji le nekaj nad 7 milijonov, niso mogli dolgo nadvladavati vse druge narode in v Pruski vojni 1866 so se kazali nasledki notrajnega razpora, posebno Magjari niso skrivali, kako nevarno bi bilo za Avstrijo, Ogersko imeti za neprijatelja. Zato je prišla sprava med Ogri. To je bila druga poravnava, enostransko pod Beustom med vlado in Ogerskim sklenjena in enostransko od nepolnega, cislajtansko-polovičnega, državnega zbora sprejeta, v katerem so tudi poljski in slovenski poslanci proti narodovi večini ministrirali. To je bila ta Slovane na steno pritiska-joča decemberska ustava, ki so jo posebno Čehi čutili v obsadnem stanju, ker je niso hteli sprejeti, in ki je s svojo 70% cislajtansko priplačo in krvavo vojsko Kotorsko zarad nove vojaške postave na žalostnem glasu. Ta ustava gre zarad premnogih nasprotnikov, in ker je krivična in neizvedljiva, te dni po izstopu Poljakov in Slovencev iz državnega zbora — hvala Bogu — spat. Čehi niso nikdar, Tirolci, Poljaki, Slovenci — zdaj tudi po svojih poslancih več ne marajo za njo in ti narodi so spet večina proti vladohlepni nemški svojbini.

Lehko bi tukaj usta polna vzeli in po izstopu kamenje metali po onih možeh, ki so dve leti v svoji zmoti krivo državno sestavo podpirali, lahko bi kazali, da bi ti možje, kakor sedaj, lahko že takrat, ko bi Čehom in federalistom dano besedo izpolnili, storili ali pripomogli storiti december-ski zbor nemogoč in tako zaprečili dualistični ustroj državni, ki bode s svojimi nasledki še dolgo tiščal in žulil vse cislajtanske državljane, lahko bi pravilno se kažoče stališče naše stranke in njeno previdnost zdaj povzdigovali, al en čut nadvlada vse druge, to je veselje, srčno veselje, da se je naših državnih poslancev pomota popravila, da je s tim vzrok domačega razpora preminol, da smo sopet vsi složni v potih, kako domovini služiti.

V tem čutu hočemo pozabiti vso grenkobo, vse odpustiti in v tem smislu tudi mi sopet gg. dr. Tomana, Svetca, Črneti in druge izstopivše državne poslance srčno pozdravljamo na domači zemlji.

Ena misel pa se nam že zdaj sili, da jo izrečemo. Pri bodočem novem poravnanju vseh narodov in dežel, naj si bodo nove volitve ali ne, vzemimo si vsi Slovenci srce, in dajmo si besedo, ki jo hočemo držati, besedo, da pri volitvah in v deželnih zborih in prilično tudi v državnem zboru glasno izrekamo in zahtevamo zedinjeno Slovenijo. Vsi rodoljubi so enih misli, da je zedinjena Slovenija za nas Slovence edini modus vivendi, edini način, kako je mogoče, da ostanemo pri življenju. K poravnavanju, naj se potem poravnavanje posreči ali ne, pride vsaka stranka s svojim gotovim programom. Naj bo zedinjena Slovenija s svojo določeno in drugim deželam razmerno avtonomijo podlaga in pogoj za naše pomirjenje, naš gotov program, ki ga mi Slovenci, kakor Čehi svojo deklaracijo, Poljaki in Tirolci svojo resolucijo, na enak način seboj prinesemo v novo poravnavanje.

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca aprila.

V hiši in dvorn. Klet se mora izprazniti in prevetriti, žito premetati, lan posušiti. Ta mesec je naj boljši čas za beljenje platna.

V hlevu. Začne se po času davati zelena klaja, zmeša se namreč s suho klajo detelja, lucerna itd. Če se ovce na mokrem pasejo, se mora dobro paziti, da ne zbolijo. Prašetom za pleme se mora dobro pokladati.

V vrtu za zelenje. Seje se seme fenhelno, ronino, selerjevo, poletne retkve, porijevo, artišokino, krogli grašek, fižol itd. Špargelnove grede se delajo. Glavata salata, bela repa, koloraba in rano zelje se iz parnikov presadi na proste grede.

V sadovnjaku. Drevesne sadišnice se naj delajo in že napravljene okopljejo; marelice in breskve se še po noči morajo zmirom varovati proti severu; požlahtnenje dreves se še naj nadaljuje, gosenična gnejzda pa se naj marljivo pokončavajo.

V vinogradu. Če je vreme lepo, se mora kopati, kolje staviti; trte se naj požlahtnujejo in trtina sadišča naj delajo.

V hmelniku. Hmel se naj okoplje in pognoji; novo hmelišče se dela.

Na polju in senokošah: Pomladno sejanje se nadaljuje. Ječmen, jara pšenica, sočiva, jara ogrišica, mešanka, detelja, lan in konoplje se naj sejejo; krompir, sladko korenje se naj posadi. Na deteljo se naj potrosi gips, žitne njive se naj povlačijo. Na senokoše se še zmirom naj napeljava voda, ne sme vendar dalje na njih stati, kakor samo dva ali tri dni, po tem se mora spet spustiti. Dobro je, če se ta mesec senokoše gnojijo s pepelom.

Pri ulnjaku. Panji se naj iztrebijo, bučele pa naj krmijo.

Pri ribniku. Naj se ribi in naj se pridevajo mlade ribe. Naj veči del rib meče ta mesec ikre (se dresti) zato-rej se ribe lahko lovijo.

V logu. Po zimi posekana drevesa se morajo odpe-ljati, ograje napraviti in drevesno seme saditi. Seme se mora posušiti in paziti se mora na kukce, kateri drevesom škodujejo in če se takih in katerih drevesih množina nahaja, se ta drevesa morajo posekati.

Lo v. Divji petelini, klunjači, ptice roparice se naj streljajo, mlade lesice pa se morajo izkopati.

Umni sadjorejec.

Razni načini pomnožiti sadno drevje.

Na prvi način se je poskušalo pomnožiti sadno drevje s tem, da se mladika od žlahnega drevesa odreže in v vlažno zemljo vtakne, da korenine stori, in potem presadi. To da večidel tako početje spodleti, posebno pri žlahnem sadnem drevju; le trte ali trsi se dajo na tak način z rozgami najhitreje ukoreniniti in pomnožiti. Potem tudi mladike murvinih dreves se v vlažni zemlji rade primejo in brž ukoreninijo.

Drug način pomnožiti sadna drevesa je ta: Naj niža veja žlahnega drevesa se v sredini nekoliko palcev z zemljo ogrne; da se debelejši del veje debela drži, vrh ali vršič pa je zunaj zemlje. Ko v sredini tako pogrobana veja kore-nine požene, se od debela odloči in posebej posadi, da potem za se raste.

Ali pa se mladika skozi predreti lonec potisne in lo-nec z dobro prstjo napolni, da v njem korenine naredi, po-tem od debela odreže in presadi.

Ta način je boljši in zanesljivi od prvega; posebne vrednosti je pri trtab, potem lešnjikih, pa tudi drugem sadnem drevju, kder se taka prilika ponuja. Priporočila pa ne zasluži, ker večidel sadno drevje po grobanju le slaba drevesa dá.

Tretji način je pomnožiti sadne drevesa po koreninš-nicah, ktere pri tleh mladike poženejo iz korenin starega drevesa in imajo same koreninice ko se odrežejo in presa-dijo, kakor pri češpljah, kutnah, ribezu, lešnjikih itd.

Ta način je spet boljši mimo drugega, kder se želi tako drevo hitrej pomnožiti in gleda na to, da staro škode ne trpi; sicer pa naj bo vsako drevo od tal do vrha snažno, lično brez izrastlik. Kdor ima divjakov jabelčnih, hruševih itd. na svojem zemljišču, si jih zamore spomladi izkopati in na odločeni kraj posaditi, ter jih koj pocepiti. Mora pa jim že v jeseni jame izkopati, da se zemlja zboljša. Tako bo imel brez velikega truda čvrsta drevesa in žlahni sad.

(Dalje.)

Pod lipo.

Ljubomir (ki sedi z mnogimi kmeti pri mizi) Zdaj pa skorej ne bo več za živeti, če premislimo, kar naši mi-nistri in naš državni zbor vse počenja. Jaz sem dolgo vse celo mirno prenašal, ali kar je preveč, je preveč in ni s kruhom dobro.

Semenko. To pa res mora biti nekaj prav hudega, da je celo že Vas tako zlo razkačilo, ki ste še dozdaj zmi-rom vlado zagovarjali! Kaj pa se je tedaj tako strašnega zgodilo?

Ljubomir. To še Vi vprašate. Jaz mislim, da vas tako doleti, kakor vsakega drugega, in to tudi veste, da, če se pri nas kaj upelje novega, že vsak naprej zna, kar je.

Iglič. Se ve da, če se pri nas kaj novega izmisli, je gotovo kaka nova dača, to je že stara stvar.

Ljubomir. Vi ste uganoli. Ali pa tudi veste, koga bo nova dača spet najbolj doletela?

Iglič. Prej ko ne, kakor vsikdar, najbolj uboge ljudi. Ljubomir. Takrat celo hlapce, dek-le, pomočnike in take uboge ljudi.

Rezika (ki sedi pri oknu in šiva). Kaj? k slednje-mu bom še tudi jaz morala dačo plačevati, tega ne storim, prej stopim iz službe!

Semenko. Samo se pomiri Rezika, kolikor je meni znano, imaš samo 3 gld. zaslužka na mesec in to še ne do-segne številke onega zaslužka, od ktere-ga se bo morala plačevati dača.

Ljubomir. Tako! Meni se zdi, da Vi župan do-tične postave niste dobro razumeli. Ali Rezika drugega nič nima v službi, kakor samo 3 gold. plače na mesec?

Semenko. To vem, da ima še tudi stanovanje, hrano, perilo, svečavo, kurjavo itd. Kakor tudi moja dekla in vse druge.

Ljubomir. To jo zdaj imate! To se mora vse raj-tati, ker postava pravi celo jasno, da je vse enako, ali kdo dobiva svoj zaslužek samo v denarju ali pa v drugih potreb-nih stvareh. Začnimo pa zdaj malo rajtati. Vaša dekla ima 3 gold. plače, znese pa na leto 36 gold., stanovanje —

Semenko. Moj Bog! ono malo sobico katero ima poleg kuhinje!

Ljubomir. Če pa bi ono sobico hotel kdo drugi v najem imeti, bi vendar tudi kaj za njo zahtevali?

Semenko. Se ve da. Gospod, ki je lani skoz po-letje pri meni stanoval, mi je plačeval 5 gold. na mesec.

Ljubomir. Dobro! iznese 60 gold. na leto, je že 96 gold. Zdaj pa pridemo do brane. Rezika, zdaj povej ti sama, koliko bi morala dati vsak dan za svojo hrano, t. j. za zajutrek, obed, južino in večerjo.

Rezika. K zajutruku dobim precej veliko šalico kave in dve žemlji — hm, za 10 kr. bi si to težko kupila o pol-dne krožnik dobre ukuhane juhe, kosček govedine s prikuho ali en dober krožnik moknate jedi, — hm, to bi najmanj stalo 25 kr., k južini dobim kosček kruha s sirom ali s siro-vim maslom, bi morala rajtati najmanj 5 kr. in za večerjo nekoliko krompirja ali močnika s kosčekom kruha, bi tudi izneslo najmanj kakih 10 kr.

Ljubomir (ki si je vse zapisaval in hitro izrajtal). Tedaj spet vsak dan 60 kr. iznese na leto 219 gld., k tim prejšnjih 96 gld. iznese že 315 gld. — Rezika veseli se, ker boš tudi zrela za dačo.

Semenko. Če Vi tako rajtate, tedaj je res, kar ste rekli, posebno če se še k temu rajta, kaj bi Rezika morala plačevati za drva, če bi hotela imeti po zimi toplo sobico, dalje, kaj za luč, za mjilo katero porabi pri perilu, in če bi se še rajtalo, kar dobi k novemu letu, k njenemu in vašemu godu itd., bi se res lahko narajtalo 600 gld. na leto

Ljubomir. Tako bi moral vsak rajtati, ki bi hotel vladi po pravici povedati, koliko ima zaslužka.

Iglič. Kdo pa bo tedaj te krvave krajcarje po-biral?

Ljubomir. Iz početka, kakor je namreč predložil finančni minister, bi moral vsak gospodar svoji družini, vsak obrtnik svojim pomočnikom, to dačo od zaslužka odtegnoti in v davkarnico prinesiti.

Iglič. No, tega bi še mi ravno bilo potrebno, k sled-njemu bi še celo davkar moral biti, in kaj bi imel za ta trud, hrup, jok, kletev svoje družine.

Ljubomir. Na srečo takega pobirauja državni zbor ni dovolil.

Semenko. Kako se pa bo tedaj ta dača pobirala?

Ljubomir. Bodo se spet morali davkarski uradniki pomnožiti in tako se bode spet potrošila večina tega krva-vega davka za uradnike, ktere-ga bodo iztiskali iz ubogih.

Iglič. Kaj še nimamo zadosti uradnikov?

Semenko. Res je, ali kaj pomaga naše javkanje in razleganje; vlada potrebuje denar, mora zato gledati, da ga dobi!

Ljubomir. Mora gledati, to je res, morala bi pa tudi gledati tamo, kder je še kaj denarja, in kder bi dača bolj pravična bila, kakor pri ubogih ljudeh.

Semenko. Kde pa bi tedaj vlada najlože več dače jemala na primer?

Ljubomir. To Vam hočem taki povedati. Nahajajo se mnogi ljudje, ki imajo zlo drage in lepe konje, kočije in sicer samo za svojo zabavo, za to bi naj plačevali dačo. Drugi se spet nahajajo, ki mislijo, da niti nebi mogli živeti, če ne bi imeli služabnika s zlatimi ali srebrnimi portami

okoli obleke, ki zadej na kočiji stoji, kedar se vozijo na sprehod, za take bedarije bi naj plačevali prav veliko dačo. Za lenuha, ki stoji pred vratimi marsiktere palače, zavit v veliki kožuh, z veliko palico v rokah, na kateri se nahaja prav debel srebrni bat, za takega lenuha bi se naj plačevala dača, tudi za fotografije bi se naj vpeljal prav velik štem-pel itd. itd.

Semenko. Prav imate, na bogatine naj pride k slednjemu tudi red, da bodo plačevali več dače.

Iglič. Zakaj pa na bogatine še le k slednjemu? Zdi se mi, da se tukaj boče ravnali tako, kakor bi ravnal tisti, ki bi na cesti najprej napal in obropal berače in bi mirno pustil se mimo peljati bogate kočije, reki: Samo počakajte, če ne bom pri beračih zadosti dobil, bom tudi Vas napal.

Semenko. Saj to ni odvisno samo od finančnega ministra, saj imamo tudi svoje zastopnike tamo.

Ljubomir. Prav lepo zastopajo ti gospodje tamo ubogo ljudstvo, če odobrijo take dače! Sicer niso vsi glasovali za to krvavo dačo, in med onimi, ki niso za njo glasovali, so tudi bili naši slovenski poslanci, ali kaj to pomaga, če večina poslancev ministrom v vsem samo prikima. Zato pa bi naši poslanci že pred dvema letoma morali storiti to, kar so storili pretekli teden; morali bi namreč reči: Veste kaj, ministrom samo prikimovati nočemo več, za naše ljudstvo tukaj tudi nič koristnega ne dosegnemo, tedaj z Bogom! in vse naše ljudstvo bi bilo z njimi zadovoljno, in bi jim bilo vikalo „Živeli!“ — Edino upanje še zdaj stavim na gospodsko zbornico!

Črtič. O moj Bog! Tamo sedijo gospodje, ki še mnogo manj znajo, kako se ubogemu ljudstvu po deželah godi, kakor poslanci od ljudstva voljeni.

Iglič. Da če bi jaz bil tamo sedel, ko se je govorilo o tej dači, jaz bi jim bil nekaj drugega povedal.

Semenko. Kaj pa bi bili tedaj vi povedali, povejte zdaj, morebiti poslanci to izvedo, kar tukaj poveste.

Iglič. Jaz bi rekel: Gospoda, kaj mislite da je ljudstvo osel? — pa če res to mislite, morate tudi vedeti, kaj osel stori, če se mu pretežko breme naloži.

Črtič. To tako vemo, on se vleže in ne vstane prej, dokler se mu pretežko breme ne odvzeme, naj ga kdo tepe kakor koli hoče.

Iglič. In tako, bi jaz rekel, bo k slednjemu storilo tud' ljudstvo. Brena nalagati res moremo kolikor hočemo, ali pa ljudstvo more vsa ta brena nositi, to je drugo vprašanje, in če bode enkrat vse gospodarstvo in vsa obrtnija po samih dačah na tleh ležala, te pa le gledajte, kako boste vaš državni voz dalje spravili, kterega ste že tako v strašno blato zavozili. To je moje mnenje. Dalje hočemo o tem govoriti, če bo gospodska zbornica res to kašo zabelila, ktero so poslanci skubali. Z Bogom!

Dopisi.

Iz Maribora. Tukajšno mestno šolsko svetovalstvo je imelo pred kratkim sejo, pri kateri se je med drugimi tudi naročilo šolskemu ogledu profesorju Essl-u, da naj poroča pri prihodnji seji, ali je potrebno, da se spremeni začetek šolskega leta? Učitelju g. Miklošiču pa se je naročilo, naj poroča prihodnjič, ali so še zanaprej potrebne šolske skušnje? Pri tej seji se je tudi sklenolo, naj se napravi zapisnik, v kterega se naj zapisujejo vsi oni učitelji, ki so bili zastran kakega pregreška odpuščeni; k slednjemu so se še sprejeli ti-le predlogi, ktere je stavil šolski ogleda prof. Essl: Da se učenci ljudskih šol prihodnjič naj ne vdeležujejo več skupno procesij na dan sv. Marka, križev teden in na telovo; dalje da v delavnih dnevih v tednu naj neha šolska maša, in da se za spoved učencev mora od cerkve odločiti taki čas, v kterem ni šole. Čuda da niso sklenoli, da prihodnjič noben učenec ljudske šole ne sme več k maši.

Naša čitalnica je 3. t. m. spet napravila prav lepo besedo. Igrala se je vesela igra „Gospod Čapek“, ali „saj me nihče ne pozna“ prav izvrstno, in s tem so čitalničarji spet pokazali, da zamorejo glediščne igre prav lahko na oder spraviti in jih dobro izpeljati. Glediščne igre, posebno šaljive, naše ljudstvo zlo rado gleda in posluša, zatorej je tudi čitalnica vsikdar najbolj obiskana, če se igra glediščna igra, in to se je pokazalo tudi zadnjič. Upamo, da bodo naši udje spet nas v kratkem s kako tako igro razveselili!

Tudi gg. pevce moram danas omeniti, ker pevali so takrat res neke prav težke pesmi prav dobro. Le pogum in več vaj, bo že šlo.

Iz Ormuža. Čujte, čujte! kaj se pri veliki Nedelji godi. Živi tamkej mož, rojen Slovenec, kteri vendar do zdaj za svoj narod za Slovence, za hasek posameznih srenj malo, ja celo nič, ampak nasprotno je delal. Ta mož je oskrbnik č. nemškega reda pri Veliki Nedelji, M..... Dokaz za moje trdenje je: Prvič, pri sejah okrajnega zastopa (Bezirksvertretung) kterega se predsednik zmirom poslužuje nemškega zgovora, in je nevoljen, če kdo slovenski govori, ali slovenski razjasnuje. Drugič, ker je tudi v šolskem okrajnem zboru, tirja da naj bode učni jezik bolj nemški zmešan z slovenskim pri slovenskih otrokih. Tretjič, je pri Veliki Nedelji pokazal, kaj mu je za blagor ali hasek srenj mar. Namreč slišali smo, da je nekdo — predstojniki srenjski ali šolski zborovavci (Schulconcurenz) — v imenu farmanov kupil od njega, ali bolj rečeno, po njem od č. nemškega reda hram zlo drago. Ta hram in neki travnik je on kupil ravno za ta denar, kterega je zdaj dobil samo za hram itd., travnik pak mu je ostal. Može, kteri bi morali za faro skrbeti, pak so molčali. Če je to res, kaj moramo tedaj soditi o M. in pa o takih predstojnikih. Kako bi morali priporočiti takega moža in poprek take može! Zato Slovenci pri volitvah se ne dajte motiti od g. M., volite si može, kteri bodo za Vaš blagor, za Vaš hasek skrbeli, za predstojnike. Volite može v okrajni zastop, kteri Vam bodo ceste nadeljevati pustili, kjer je potrebno, kteri Vam ne bodo več srenjskih davkov (Gemeinde- und Bezirks-Umlagen) nalagali, kak je potrebno.

Slovenci ormuškega okraja, posebno Veliko-Nedeljčani, čas je od spanja vstati in premisliti, kdo je Vaš prijatelj. Vam gospodom pa, kteri ljudstvo ponemčiti in tako pod ptuji jarem spraviti čete, svetujemo, da od takega ravnanja nehate, dokler je še čas. Kumčan.

Politični ogled.

Njih Velič. cesar je vse ministre odpustil in grof Potocki-ju naročil, naj soštavi novo ministerstvo.

Naj vekši hrup na političnem svetu je napravil izstop Poljakov, Slovencev, Istrijancev itd. iz državne zbornice. Vsi časniki govorijo zdaj ob tem, in vsak ve nekaj drugega povedati, kaj bi bilo zdaj naj bolje začeti, da bi se spet rešila avstrijska državna ladja, ki je po tem izstopu prišla zlo v nevarnost. — Njih veličanstvo cesar je taki pozval grofa Beusta in ministerskega predsednika Hasnerja k sebi v Pešt, kder se je z njima posetoval več uri. Pri tem posvetovanju je pre tudi bil Andraš. Kar se je prav za prav sklenolo še se celo ne vé, bo se vendar kmalo pokazalo. V nemškem taboru je zdaj strašna zmešnjava, Minister Hasner še se hoče pre po sili zdržati in hoče dobiti od cesarja dovoljenje, da bi razpustil gališki in kranjski deželni zbor, pravi se vendar, da cesar tega ne dovoli. Nemški časniki pišejo celo različno v vezdajnem položaju. Stara „Presse“ pravi naj se razpustijo deželni zbori in državni zbor in se naj sestavijo novi. „Wanderer“ že vidi federalizem, „Morgenpost“ imenuje dozdajne nemške ministre „Benedek-e ustave“ in celo „N. F. Presse“ je nehala braniti državni zbor in ministre. Poleg vsega tega nemški državni zbor še zmirom skupej sedi in prav marljivo — kakor prej nikdar — kuje razne celo važne postave, pa le naj kuje vprašanje še mislim vendar bode, ali bodo drugi narodi te postave prijeli, ktere zanje kuje samo nemški državni zbor.

Vzrok izstopa Poljakov iz državnega zbora je dal predlog g. Schindlerja, da se naj o poljski rezoluciji prestopi na dnevni red, kteri je bil z večino prijet. Ko se je namreč to zgodilo, so Poljaki taki v klubu sklenoli, da izstopijo iz državnega zbora. Pismo v kterem so Poljaki izrekli, da položijo svoje poslanstvo, je izročil predsedniku Groholski. Sklepu Poljakov so se pridružili tudi Slovenci (Klun ne), Bukovinec Petrino, poslanci Trsta, Gorice in Istrije: Columbani, Vidulich, Payer, Hermet in Conti. — Rusin Gušalevic je ostal. — Slovenci so vložili to le pismo: „Ker je visoka zbornica s sklepom o predlogu poslanca Petrino-ta v seji 11. febr. t. l. izrekla, da predlogov, ki namerjavajo porazum-

ljenje vseh dežel in narodnosti in stalno ustanovljenje države doseči, niti ni pripravljena v pretres vzeti; — ker je dalje namenjena s pričetkom posvetovanja postave o dopolnjenju § 7 osnovnih postav o državnem zastopu, naj važnejšo pravico deželnih zborov brez njih sodolovanja oskrnuti, toraj postavno pot zapustiti, izrekajo podpisani, da se daljnega delovanja v zbornici ne bodo več vdeleževali; ker si ne morejo od ene strani nobenega uspeha od daljnega delovanja obetati in ker od druge strani hočejo zabraniti stvaritev predrazsodka nedvomni pravici svojih deželnih zborov. Pridružujejo si svoje obnašanje deželnim zborom nasproti opravičiti. Ministrom in državnemu zboru zdaj naj bolj glavo beli to, da ne morejo voliti v delegacije, ker n. p. Klun nemore voliti dveh, če ne sebe dvakrat.

Iz Pešta se piše, da vlada zdaj hoče provizorično avtonomično vlado sestaviti. Na čelo bi prišel knez Karol Lobkovic, pod njim pa bi bili štirje deželni ministri in sicer: za Česko Taaffe, za Galicijo Potocki, za notrajno Avstrijsko in Štajarsko Rechbauer, za Ilirijo in Dalmacijo Kellersperg. Bo težko kaj! Dalje se piše iz Pešta, da tudi Rumuni namerjavajo izstopiti iz ogerskega državnega zbora, ako se ne bi sprijela postava narodnosti po njih želji.

Polški časniki vsi, celo Zemialkovskega organ odobravajo izstop poljskih poslancev z državnega zbora. V Lvovu je bilo zaradi tege mesto razsvetljeno.

V Bavarskem in Virtemberškem so začeli zlo delati proti prevelikim stroškom za vojsko. Tudi pri nas bi tako delo potrebno bilo. —

Novičar.

(Slovensko pravniško društvo) se snuje v Ljubljani, ktere pravila se bodo v kratkem zgotovila in predložila vladi v potrjenje. Tudi govorniške vaje so vzete v program.

(Dr. G. Krek) vrli in prav marljivi naš rojak je potrjen od Njih Veličanstva cesarja v Peštu za rednega profesorja slovanskega jezika in slovstva na vseučilišču graškem. S tem se je ustreglo dolgo čutjeni potrebi. Novopotrjenemu profesorju in dragemu rojaku pa želimo vso srečo

(10 gold. v srebru) dobi pisatelj, ki pošlje do konca maja t. l. najboljšo humoristično izvirno novelo za nov ilustriran list „Petelinček“. Zadržaj naj se posnema iz kmečkega življenja. Rokopisi se naj pošljejo pod naslovom: „G. H. Martelanc, vrednik v Trstu“.

(Seme japonskih in kitajskih črvičev,) kakor tudi lepa žlahtna drevesica in trte za dober kup ima na prodajo podpisan rodoljub. Slovenski drevorejci dobijo žlahtne cepiče zastonj, samo stroške za pošiljanje naj plačajo.

Dom. Čolnik, posestnik v Drvanju. St. Leonhard W. B.

Poslano.

„Slov. Gospodar“ je prinesel v 12. šte. 24. marca t. l. dopis od Malenedelje o šolskih zadevah in učiteljskih razmerah. Ker mnogi tukajšni farmani mislijo, da sem jaz ta dopis poslal, nemorem drugače, kakor da vsim to mislečim odkritosrčno povem, da kaj takega dozdam še mislil nisem.

Bere se tako: „Nadučitelj bo imel 600 gold. plače — na papirju“. — Neumno bi bilo od mene kaj takega po svetu trobiti, ker vsak bi lahko mislil, da mi je res 600 gl. tukajšna fara že obljubila, čeravno še postavna šolska plačila še niso vredjena, zdaj pa mi jih vendar plačati noče.

„Stari učitelji pridejo na železnice za stražaje.“ Dobro! Tega se ne bojim, ker mi bo gotovo to službo prevzel nek mlad podučitelj, kar bi lahko bilo, če se ne bo bolj obnašal.

Ne morem tudi zapopasti, kako nek podučitelj tako izvrstno podučuje, da znajo njegovi učenci v enem letu, če imajo talente, vsako slovensko in nemško knjigo brati, — z malimi in velikimi črkami pisati in štiri razne računstva računati (?). Presneto! tukaj me ima, tega vendar ne morem obljubiti, moral bom zato vendar iti na železnico. „Po ločenju šole od cerkve še je nemir le zdaj prav na dan prišel.“

Tudi to o sebi ne morem reči; imam namreč zdaj že peto stacijo, ali povsod sem se z gospodi duhovniki dobro porazumel. Veliko še jih zdaj živi, in če bodo ta članek brali, se bodo še spominjali, da smo se vsikdar dobro porazumeli; morebiti se zdaj kak podučitelj ne more pogajati z njimi? Sramoval bi se tudi pisati, da kakor školnik po

cerkvi hoditi ne smem. Pel sem tudi 25. sušca t. l. dve Marijini pesmi v cerkvi in nikdo me ni odgnal. Če kdo noče biti cerkvenik, naj se temu odpove.

Kar piše o starih babah mu naj bo, jaz se z njimi nikdar ne prepiram.

Tukajšno krajno šolsko svetovalstvo, katero se je volilo 12. januarja t. l., skrbi prav dobro za to, da bi se šolsko poslopje ali po potrebi povekšalo, ali celo novo postavilo, ker je to sila potrebno. Dobri tukajšni farmani tudi za to lepo skrbijo, darovali so namreč že v ta namen okoli 80 drevces, in tako skrbijo tudi za druge potrebne stvari. Gosp. predsednik nas je tudi bitro po volitvi s potrebnimi drvami oskrbel, res sicer je, da jih zastran slabega vremena ni mogel dovolj spraviti, ali zdaj je vse v redu. Obljubil mi je tudi, da bode skrbel, da dobimo vse potrebne stvari za uk kakor knjige, zemljovide itd.

Tako, dragi „Slov. Gospodar“, mili mi prijatelj, oznani to našim farmanom, da krivičen sum padne od mene, in se spet povrne ljubi mir med nas, kterega zlo potrebujemo. Ne podpisem pa se „Vestimir“ (bolje bi bilo da bi se on pisatelj bil podpisal „Kalimir“), temoč podpisem svoje celo ime kakor vsak poštenjak. Z Bogom!

Jak. Kocmut, nadučitelj.

Resnica je resnica, vsakemu je svoje poštenje drago. V imenu večih od Malenedelje moram v razjasnenje pristaviti sostavku v „Slov. Gospodarju“ št. 12, 20. sušca t. l., t. j. dopisu od Malenedelje še to-le: Mi vsi učiteljem za naprej vse dobro želimo, vsem pa, kateri hočejo našo cerkev in duhovščino zaničevati, želimo srečen pot, ker tako se bo spet vrnol mir med nas. Mi želimo v cerkvi le samo enega ravnatelja, in ta naj bo g. župnik, ker kjer sta dva, je kraljestvo razdeljeno. Pomilujemo jako, da si je učitelj in pisatelj onih vrstic za napredovanje v šoli izvolil „šibo“ za svoje geslo. — Pomilujemo tudi zlo, da je njegovo oko tako zlo ostro, da, če samo otroke pogleda, ti že domu pridejo z modrim hrbotom, s pobitimi očmi in z izpitanimi lasmi, kakor se je pred nekim časom zgodilo. Tako oko se naj izdere, kakor to pravi Evangelij, če se ne motim, na angeljsko nedeljo. Tako oko ne spozna pravice babam za pobite otroke, kateri se s tako velikim trudom odgojujejo. Tako oko ne more gledati tudi g. župnika, ki tolaži in pomiluje stariše takih otrok. Za to so priče. — Ali se bode tako napredovalo? — Ali bode on sostavek napravil res novo uravnavo v šoli? mi ne vemo! Za poravnanje krivice je prijazen pogovor ali pa c. kr. urad, drugače pa vsakemu svojo.

V imenu večih od Malenedelje.

V. J.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	3.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	10	4	70	5	10	4	20
Rži	2	85	3	15	3	30	3	—
Ječmena	2	60	0	00	3	60	3	—
Ovsa	1	85	2	10	2	40	2	20
Tursice (koruze) vagan	2	75	3	—	2	90	2	80
Ajde	2	60	2	90	3	40	2	25
Prosa	2	70	2	40	3	50	2	70
Krompirja	2	—	1	50	1	80	1	15
Govedine funt	—	20	—	25	—	24	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	26
Svinjetine črsteve funt	—	26	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	—	—	8	50	9	50
" 18" " "	—	—	5	50	0	00	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	20	7	50
" 18" " "	—	—	4	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	60
" " mehkega " "	—	50	—	50	—	45	—	50
Sena cent	2	30	2	—	2	30	2	30
Slame cent v šopah	1	80	1	40	1	50	1	30
" " za steljo	1	30	1	—	0	95	1	—
Slanine (špeha) cent	38	—	27	00	38	—	28	—
Jajec šest za	—	10	—	10	—	10	—	10

Cesarski zlat velja 5 fl. 84 kr. a. v.

Ažijo srebra 120.50.

Narodno drž. posojilo 97.40.

Loterijne srečke.

V Trstu 2. aprila 1870: 48 67 19 18 17

Prihodno srečkanje je 16. aprila 1870.